

හත්තිපාල ජාතකය

සුගතයන් වහන්සේ ශ්‍රාවස්තී පුර සමීපයෙහි වූ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. තමන් වහන්සේගේ මහාභිනිෂ්කම්මයක් අරභයා වදාළ සේක.

නිධාන කථාව :- දිනක් දම්සභා මණ්ඩපයෙහි මේ ගැන උපන් කථාවක් අරභයා දෙසිතය.

ආරාධනය :- භික්ෂූන් වහන්සේ

ජාතක කථාව:- යටගිය දවස බරණැස් නුවර දසරාජ ධර්මයෙන් රාජ්‍යය කළ එකායුරී නම් රජ කෙනෙක් වැලි කෙළියෙහි පටන් තමන් හා මිත්‍ර වූ පුරෝහිත බමුණා සමඟ එක්වම වසන්නේය. දෙදෙනාටම දරුවන් නැත. දිනක් පිළිසඳර කථාවෙහි යෙදී උන්නාහු පුරෝහිතයා රජ සැපතෙහි ඇළුණු අපට දරුවෙක් නැත. තොපට පුතනු කෙනෙකුත් උපන්නාහු වී නම් මාසනතක රාජ්‍යයට හිමි වෙති. මට පුතනු කෙනෙකුත් උපන්නාහු වී නම් තොපගේ සමීපතටත් රාජ්‍යයටත් හිමි වන්නාහ. මෙසේ ඔවුන් දෙදෙනා ගිවිස ගත්හ. ටික කලකට පසු පුරෝහිත බමුණා ගමට ගොස් නැවත නුවරට එන්නේ බහු පුත්තික නම් එක් දිළිඳු ගැහැණියක් මග යනවා දුටුවේය. ඇට නිරෝගී දරුවන් සත්දෙනෙක් වූහ. එයින් එකකු අත සිඟා කන කබලද එකකු අත වැද හෝනා කලාල් රෙද්දක්ද ඇත. පුරෝහිත බමුණා ඇ අමතා එම්බල හදාව මේ දරුවන්ගේ පියාණෝ කොයිදැයි විචාළේය. ස්වාමීනී මුන්ගේ පියාණෝ මු යයි නියම කෙනෙක් නැත. තී කවර උපායකින් මේ දරුවන් සත්දෙන සොයා ගත්තෙහිද? ඒ දිළිඳු ස්ත්‍රී තොම කීමට කිසි කාරණයක් නොදනී. වාසල් දොර සමීපයෙහි වූ මහත් නුගගසක් දක්වා ස්වාමීනී මේ නුග රුකෙහි අධිගෘහිත දේවතාගෙන් ලදීම් කීවාය. පුරෝහිත බමුණා යහපත තෙපි යවයි ඇ යවා රථයෙන් බැස ඒ නුග ගස මුලට ගොස් අන්තක් අල්ලාගෙන දිව්‍ය පුත්‍රය තොපට රජ්ජුරුවන් ගෙන් කවර නම් අඩුවෙක්ද? දහසක් වියදම් කොට අවුරුදු පතා මහත් වූ පූජාවක් කරවන සේක. රටවැස්සෝ නොයෙක් පුජෝපහාරයන් කරන්නාහ. එසේවූ රජ්ජුරුවන්ට දරුවෙක් නොදී කිසි පඬුරක් නොදෙන දිළිඳු තැනැත්තියට කමක් නිසා දරුවන් සත්දෙනෙක් දුන්නෙහිද? ඉදින් අප රජ්ජුරුවන්ට පුතනු කෙනෙක් නුදුන්නෙහි වීනම් අදින් සත්වන දිනයෙහි මේ වෘක්ෂය මුලින් උදුරා සුනු විසුනු කොට දමමි රුක් දෙවියා මෙලෙස හයගන්වා නික්මුනේය.

මෙසේ තමන්ගේ ගෙට ගොස් නැවත දෙවෙනි කුන්වෙනි ආදි වශයෙන් හත්වෙනි දින දක්වා නුගරුක මුලට ගොස් රුක් දෙවියා හය ගන්වා සිටියේය. මෙවිට රුක්දෙවියා සිතන්නේ පුරෝහිතයා කෙලෙසින් රජතුමා දරුවන් නොලද්දේ වීනම් සෙට දවස මා විමන නසන්නේයයි සිතා සතර වරම් රජ දරුවන් ලඟට ගොස් පුරෝහිතයා කී බස් කීයේය. ඔවුන්ගෙන්ද පලක් නොවූයෙන් ක්‍රමයෙන් සාතාගිර හේමවතාදී අටවිසි යක්ෂ සේනාධිපතීන් ලඟටද ගියේය. ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රයෝ ඊට නිසි පින් ඇති කෙනෙකු බලා දිව්‍යපුත්‍රයන් සතර දෙනෙකු දැක උන් අමතා මිනිස් ලොව සුකාරී රජ්ජුරුවන්ගෙන් අගමෙසුන් කුස පිළිසිඳගන්නට වටන්නේයයි කීයේය. එකී දිව්‍ය පුත්‍රයෝ සතර දෙනා එබස යහපතැයි පිලිගෙන අපට රජ කුලයෙහි ඉපදීමෙන් හැර පියා පැවිදිව වසම්හයි කිහ. ශක්‍ර දේවෙන්ද්‍රයෝ යහපතැයි උන් අතින් ප්‍රතිඥා රැගෙන රැක් දෙවියාට කිහ. එවිට රැක් දෙවියා අර්ධ ශරීරයෙන් සිට සබඳ පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණය, තොපට එක පුතකු නොව පුතුන් සතර දෙනෙකු දෙමි කිය. බමුණු කියන්නේ මව දරුවන්ගෙන් කම් නැත. රජ්ජුරුවන්ට දුන් මැනව එසේ අපහසුන නම් රජ්ජුරුවන්ට දෙදෙනෙකු සහ මට දෙදෙනෙකු දුන මැනවයි කීයේය. බමුණ, දරුවන් සතර දෙනම දෙන්නේ තටය. තොප දරුවන් ලබනු පමණක් විනා ඔවුන් කුඩා කලම පැවිදිවන්නේයයි කියා අතුරුදහන් විය. එතැන් පටන් දේවතාවන්ට මහත් පූජා සත්කාර විය. දිව්‍ය පුත්‍රයන්ගෙන් ප්‍රථම දිව්‍ය පුත්‍රයා පුරෝහිත බැමිණියගේ කුස පිළිසිඳ උපන්නේ හත්තිපාල කුමාරයෝයයි ඔහුට නම් තබා පැවිදි නොවන පිණිස ඇත්තලයන්ට පාවා දුන්හ. දෙවනි වරට උපන් කුමරා අශ්වපාල නමින් හැදින්වූයේ අස්ගොව්වට භාර දුන්හ. ගෝපාල් නම් කුන්වෙනි කුමරාව ගොපල්ලාටද සතරවෙනි අජපාල කුමාරයාව එළුවන් රකින්නාටද පාවා දුන්හ. ඔහුන් සතර දෙනා වැඩිවිය පැමිනි කල්හි පැවිදි වෙතිය යන බියෙන් තම නුදුරින් සියළුම තපස්වී -වරයන් පිටත් කරවූහ. ඒ කුමාරවරු ඉතා සැඩ පරුෂය. වැඩිමල් කුමරා සොළොස් අවුරුදු වූ කල්හි මොහු පරික්ෂා කොට රජය දෙමි කියා රජ්ජුරුවන් හා පිය බමුණා තවුස් වෙස්ගෙන සිඟා යමින් කුමාරයන්ගේ ගේ දොරට ගියාය. කුමාරයන් ඔවුන් දෙදෙනා දැක ඉතා ප්‍රීතියට පත්ව වැඳ එකත් පසව සිට ශාන්ත ඉදුරන් ඇති තපස් වී කෙනෙකුත් අද දිටිමි. මෙහි වැඩ හිදිනු මැනවයි කියා වඩා හිඳුවා වතාවත් කළේය. එවිට පුරෝහිත බමුණා කුමාරයා අමතා පුත හත්තිපාල කුමාරයෙනි, අපි තපස්වීවරයෝ නොවෙමු මේ සුකාරී රජ්ජුරුවන් වහන්සේය. මම තොපගේ පියා වෙමි. අපි දෙන්නා වෙස් ගෙන තොප පරික්ෂා කරනු පිණිස ආම්භයි කිහ. පියවරුනි, මට රාජ්‍යයෙන් කම් නැත පැවිදිවෙනු කැමැත්තෙමි. පුත කුමාරය, තරුණ කල රජ වී මහලු වූ කළ තපස් රක්ෂා කරව පියාණනි, මේ රාජ්‍ය සම්පත් නම් සතර දික් කරන සුළු මායාවල්ය. මෙහි

ම මෙහෙතෙකද රැඳෙනු නොකැමැත්තෙමි ව්‍යාධි ජරා මරණාදීවූ මා පසුපස්සෙහි පෙනී එන්නේ යයි පියා සහ රජ්ජුරුවන් වැඳ අවසර ගෙන පිරිවර සමඟ තපසට නික්මුණේය. ඊටපසු අශ්වපාල කුමාරයන් පරික්ෂා කිරීමට තපස් වෙස්ගෙන ගිය රජ්ජුරුවන් ගේ හා පුරෝහිත බමුණගේ උත්සාහයෙන් නිශ්ඵල කරමින් ඒ කුමාරයාද එසේම අනිත් කුමාරවරුන් දෙදෙනාදැයි හතරදෙනාම මහත් වූ පිරිසක් පිරිවරාගෙන ගඟක් අද්දර වාසය කරන්නාහ. දෙවෙනි දවස පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයාද පුත්‍ර විශෝගයෙන් හටගත් ශෝකය දරාගනු නොහැක්කේ සියළු සැප හැර දමා පැවිදිවනු කැමැත්තෙමි නොපිහැම කුමක් කරනුදැයි විචාළේය. බමුණො කියන්නාහු නරක ගිනිනම් අපටත් උරුමය අපිද ඔබ කැටුවම ගොස් මහණ වෙමියි කීහ. එසඳ බමුණු අසුකෙළක් වස්තුව බැමිණියටද පාවාදී පිරිවර සමඟ තම පුත්‍රයන් සමීපයට ගොස් පැවිදි විය. දෙවනි දින බැමිණියද ස්වාමියාගෙන් සහ දරුවන්ගෙන් වෙන් වී කුමන සතුටක්ද මම මේ සියල්ල අත්හැර දමා ගොස් පැවිදිවෙමියි තම යෙහෙලියන්ද කැටුව පුත්‍රයන් සමීපයට ගොස් නික්මුණහ. හත්ථිපාල මහා තාපසයන් ලඟ පැවිදි වූ බමුණු බැමිණියන්ගෙන් යොදුනක් තැන් පිරි ගියේය.

පසුදින රජතුමා පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයා කොහිදැයි විචාරා වස්තුව හැර තපසට ගියායයි කී කල්හි එසේනම් අස්වාමික භාණ්ඩ අපට නොවේදැයි ඔවුන්ගේ සමීපත් ගෙනවුත් රාජාභගනයෙහි ගොඩ කරන්නට නියම කෙළේය. එවිට රජ්ජුරුවන්ගේ අග මෙහෙසිය සිතන්නේ රජතුමා වස්තු ලෝභයෙන් මූලාව බමුණන් විසින් දුරුකළ වස්තුව තම ගෙට ගෙන්වා ගන්නේය. මෙය උපායකින් නතර කළ යුතුයයි සිතා මස් ගෙනවුත් රාජාභගනයෙහි දමා දැල් ඇද්දවූවාය. අහසින් ගිය ගිජුලිහිණියෝ මේ මස් දැක වහා එහි අවුත් මස් අනුභවකොට යාමට පිටත් වූ කල තම ශරීරය මහත් වූ හෙයින් දැල් කවුළු වලින් යා ගත නොහී මස් ලොබින් එහිම උත්භ. නුවණැති ලිහිණි මස් වමාරා දමා ඉන් ගැලවී ගියහ. බිසව ඉන් පක්ෂියෙක් ගෙන රජ්ජුරුවන් ලඟට ගොස් මහරජ, එක් කියාවක් බලනු මැනවි. රාජාභගනයෙහි මස් කෑමට පැමිණි සමහර ලිහිණි දැල් ඇති නියාව බලා කෑ මස් වමාරා නිරාහාරව දැල් අස්සෙන්පලා ගියහ. ලෝභකම්න් බඩපුරා මස් අනුභවකොට හුනු ගිජුලිහිණි මගේ හස්තයට අසුවිය. එපරිද්දෙන් බමුණා වස්තු කාමයන් වමාරා කෙළෙස් නැමති දැලින් ගැලවී ගියේය. ඔබ වහන්සේ වූ කලී ගිජු ලිහිණියන් වමාරන ලද මස් නැවත අනභව කරන කලක් මෙන් කරන සේක. තෘෂ්ණා වසඟවූ අඥාණ වූ පුද්ගලයන්ට බුද්ධාදී උතුමන් විසින් ප්‍රශංසා කරනු ලද්දාහු නෙවෙති එබස් ඇසු රජතුමා මහත් සතුටට පත්ව බිසවට ස්තුතිකොට සියළු සැප හැර දමා පැවිදිවන්නට වටනේ යයි සිතා ඇමති මණ්ඩලය රැස්කරවා ඇමතියෙනි, මම හත්ථිපාල කුමාරයන් සමීපයට ගොස් පැවිදි වෙමි. කැමති කෙනෙක් රාජ්‍යය කරවයි කියේය. එවිට ඇමතිවරුද ඔබ වහන්සේ පැවිදිවන්නට යනොත් අපිත් පැවිදිවන්නෙමුයි කියා සිටියහ. රජතුමා සියළු සමීපත් අතහැර දමා තිස් යොදුනක පැතිර සිටි පිරිස හා ගොස් පැවිදිවූහ. දෙවනි දින බිසවද ඇමති ගණයාගේ භාය්‍යාවෙන් සමඟ සියළු වස්තුව අත්හැර දමා ගොස් පැවිදිවූවාය. සාධි ඇති හත්ථිපාල තාපසයන් වහන්සේ දොළොස් යොදුනක් පැතිර සිටි සියළුදෙනාම රැ ගෙන හිමාල වනයට ගිය සේක. ඔවුන් එහි එන බව දුටු සක්දෙවි රජුගේ නියමයෙන් විස්කම් දෙවිපුත්‍රන් සියළුදෙනාටම ප්‍රමාණවත් පන්සල්ද තවුස් පිරිකරද මවා ගියේය. සියළුදෙනාම සුවසේ මහණ දම් පුරමින් පසුවන අතර බරණැස් නුවර බැලීමට පිට රාජ්‍යයකින් පැමිණි කුමාරවරු හයදෙනෙක් අත්හැරදමා ගොස් තිබූ වස්තු දැක තමා කෙරෙහිම කලකිරී ඒ හය දෙනාද හත්ථිපාල තාපසයන් සොයාගෙන ගොස් පැවිදිවූහ. සතිස් යොදුනක පමණ තැන් මහත් පන්සල් අතුරු නැතිව පිරුණේය. මේ මහා පිරිස අතුරෙන් යම් කෙනෙක් කාමචිතකාදියක් සිතනම් හත්ථිපාල තාපසයන් වහන්සේ වහා ඔහු ළඟට ගොස් අවවාදකොට සමාපත්ති උපදවන්නාහ. ඔවුන් අතුරෙන් දෙකොටසෙක් බ්‍රහ්ම ලෝකයෙහිද දෙකොටසෙක් කාම ස්වර්ගයේද උපන්නාහ. තපස්වීරයන්ට අත් පා මෙහෙවරකළ මනුෂ්‍යයෝ මිනිස් ලොව උතුම් කුළුවල ඉපිද සැප විඳින්නාහ. අවවාදයෙහි නොපිහිටි අය නරකාදී සතර අපායෙහි ඉපිද දුක් විඳින්නාහ.

එසමයෙහි සුකාරි රජ නම් දැන් සුදෝවුන් රජය. පුරෝහිත බමුණා නම් කාශ්‍යප තෙරුන්ය, අජ කුමරා අනුරුද්ධ තෙරුන්වූ අතර මුගලන්තෙරුන් වූයේ ගෝපාල කුමාරයි, අශ්වපාල කුමාරයා නම් සැරියුත් තෙරුන්ය, හත්ථිපාල නායක තාපසයන් වහන්සේ නම් බුදු රජාණන් වහන්සේය.